

DE VLAAMSE MINISTER VAN Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:
- Goedkeuring van het ontwerp van samenwerkingsakkoord van XXX tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 12 december 2005 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie inzake de tenuitvoerlegging van de wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie
 - Voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord
 - Tweede principiële goedkeuring

Samenvatting

Het adoptierecht vormt in België een gedeelde bevoegdheid tussen de federale overheid en de Gemeenschappen. Op 12 december 2005 werd tussen berokken partijen een samenwerkingsakkoord afgesloten met het oog op een coherent beleid op het vlak van adoptie.

Titel 2 van de wet van 6 juli 2017 houdende vereenvoudiging, harmonisering, informatisering en modernisering van bepalingen van burgerlijk recht en van burgerlijk procesrecht alsook van het notariaat, en houdende diverse bepalingen inzake justitie en titel 5 van de wet van 18 juni houdende diverse bepalingen inzake burgerlijk recht en bepalingen met het oog op de bevordering van alternatieve vormen van geschillenoplossing noopten tot een wijziging van het voornoemde samenwerkingsakkoord van 12 december 2005.

Het samenwerkingsakkoord en het voorontwerp van instemmingsdecreet werden voor het eerst principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 5 april 2019. Het samenwerkingsakkoord werd intussen aangepast naar aanleiding van de opmerkingen van de Raad van State in haar advies 66.357/VR/V.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Dit dossier heeft betrekking op het beleidsveld opgroeien.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Vorige beslissingen van de Vlaamse Regering

Het samenwerkingsakkoord en voorontwerp van instemmingsdecreet werden principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 5 april 2019 (VR 2019 0504 DOC. 0488_3), (VR 2019 0504 DOC. 0488_2), (VR 2019 0504 DOC. 0488_1), (VR 2019 0504 DOC. 0488_4).

Het samenwerkingsakkoord en voorontwerp van instemmingsdecreet werden een tweede keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 13 december 2019 (VR 2019 1213 DOC. 1251_3), (VR 2019 1213 DOC. 1251_2), (VR 2019 1213 DOC. 1251_1), (VR 2019 1213 DOC. 1251_4). Daarbij werd verkeerdelijk beslist om de Vlaamse minister, bevoegd voor het welzijn, te gelasten om over het voorontwerp van instemmingsdecreet advies te vragen aan de Raad van State binnen een termijn van vijf werkdagen (spoedbehandeling), terwijl de termijn dertig dagen moet zijn.

Het advies van de Raad van State, afdeling wetgeving

Op 22 juli 2019 verleende de Raad van State advies (66.657/VR/V) aan de federale regering over het voorontwerp van wet tot instemming met het samenwerkingsakkoord.

De Raad van State formuleerde volgende opmerkingen bij het ontwerp van samenwerkingsakkoord:

- Algemene opmerking punt 1: De Raad van State doet in zijn advies de aanbeveling om het samenwerkingsakkoord aan te vullen opdat rekening wordt gehouden met zijn opmerkingen in advies nr. 64.505/2/VR waarin de kwestie van de toegang van de geadopteerde tot de gegevens in verband met zijn herkomst aan bod komt. De noodzaak werd geopperd een samenwerkingsakkoord te sluiten inzake de toegang tot dossiers van de geadopteerde. In het advies nr. 64/505/2/VR stelt de Raad van State dat de verwevenheid van bevoegdheden inzake adoptie van de verschillende deelstaten zich eveneens manifesteert in de toegang tot en de inzage van het adoptiedossier en meer specifiek wat de (medische) informatie van de geboortelouder betreft. De federale overheid is bevoegd om de regels inzake de toegang tot (medische) gegevens van de biologische vader en moeder van de geadopteerde vast te stellen. De gemeenschappen hebben de bevoegdheid om het beleid inzake nazorg en begeleiding bij de raadpleging van die gegevens uit te werken. Wanneer de gemeenschappen geconfronteerd worden met een vraag tot inzage van een adoptiedossier waarin bemiddeling is gebeurd met tussenkomst van de gemeenschap (of een erkende adoptiedienst van de gemeenschap), beschikt de gemeenschap zelf over een dossier met de nodige informatie. De centrale autoriteit van de gemeenschap verleent in dat geval de inzage binnen de voorwaarden die zijn vastgelegd in het Burgerlijk Wetboek. Niet iedere adoptie verloopt evenwel met tussenkomst van één van de gemeenschappen. Het betreft onder meer de adoptie van meerderjarigen en adoptie door Belgen die in het buitenland wonen. In dergelijke gevallen beschikken de gemeenschappen niet over een adoptiedossier. De federale centrale autoriteit kan toegang verlenen tot gegevens betreffende herkomst van de geadopteerde, doch zij is niet gehouden te voorzien in bijstand tijdens de inzage. Ook voor de inschatting van de maturiteit van de geadopteerde (zoals geregeld bij artikel 368-6 BW) zou de federale centrale autoriteit beroep moeten kunnen doen op de diensten van de bevoegde gemeenschap. De Raad van State raadt aan hieromtrent een werkwijze overeen te komen middels samenwerkingsakkoord.

Reactie:

Deze kwestie vereist onderhandelingen tussen de partijen bij het samenwerkingsakkoord en moet worden voorgelegd aan de gegevensbeschermingsautoriteit, waardoor de inwerkingtreding van het samenwerkingsakkoord 1 januari 2020 in het gedrang komt.

Voorts zijn de overige adviezen van de Raad van State inzake deze kwestie, geformuleerd in het kader van de bespreking van andere ontwerpteksten voor wetten, decreten en regelgevingen niet altijd unaniem geweest. Bepaalde adviezen oordeelden dat iedere entiteit de toegang tot haar eigen archieven zelfstandig kon regelen. Enkel de twee meest recente adviezen oordeelden dat er behoefte was aan een samenwerkingsakkoord.

Gezien de gevoeligheid van dit onderwerp, de moeilijkheid om op korte termijn oplossingen te vinden zodat elke entiteit op dezelfde basis werkt en gelet op het feit dat de huidige werkwijze wordt geregeld door wetteksten die in de praktijk niet principieel problematisch lijken, wordt voorgesteld om de tijd te nemen voor een brede discussie over deze kwestie met als doel om daarna een verschillend samenwerkingsakkoord te bereiken.

Bovendien houdt de kwestie over de toegang van de geadopteerde tot de informatie inzake zijn oorsprong eveneens verband met de toegang tot de akten van de burgerlijke stand en de DABS. Het verdient de aanbeveling af te wachten hoe het nieuwe systeem, dat op 31 maart 2019 in werking is getreden, functioneert.

Het advies van de Raad van State op dit punt wordt niet gevolgd.

- Algemene opmerking, punt 2: Artikel 11 van de wet van 6 juli 2017 kent aan de centrale autoriteiten van de gemeenschappen een extra taak toe. Zo kunnen de bevoegde centrale autoriteiten van de gemeenschappen toestaan dat er reeds contact is tussen de adoptant(en) en de bloedverwanten van het kind of enig ander persoon die het kind onder bewaring heeft of van wie de toestemming vereist is, alvorens de bepalingen van de artikelen 361-1 en 361-3, 1° tot 5° of de artikelen 362-2 tot 362-4 van het Burgerlijk Wetboek in acht zijn genomen, mits voldaan is aan de voorwaarden die worden gesteld door de bevoegde autoriteit van de staat van herkomst. Een wet, gestemd bij gewone meerderheid, is evenwel niet het juiste rechtsinstrument om de gemeenschappen te belasten met een extra taak. De Raad van State merkt dan ook op dat, met oog op inachtneming van de bevoegdheidsverdeling, het samenwerkingsakkoord uitdrukkelijk moet aangevuld worden met de bepaling dat de centrale autoriteiten van de gemeenschappen dit contact kunnen toestaan.

Reactie:

Artikel 2 van het samenwerkingsakkoord wordt vervangen en een derde lid wordt toegevoegd waarin de bevoegde centrale autoriteiten van de gemeenschappen gemachtigd worden om toe te staan dat de adoptant en de bloedverwanten van het kind of enig ander persoon die het onder zijn bewaring heeft of van wie de toestemming in de adoptie vereist is, wanneer het geen leden van eenzelfde familie betreft, met elkaar in contact treden alvorens de bepalingen van de artikelen 361-1 en 361-3, 1° tot 5° of van de artikelen 362-2 tot 362-4 BW in acht zijn genomen, en voor zover is voldaan aan de door de bevoegde autoriteit van de staat van herkomst van het kind gestelde voorwaarden.

- Algemene opmerking punt 3: De Raad van State verzoekt de partijen bij het samenwerkingsakkoord om, in lijn met algemene opmerking punt 2, na te gaan of er geen grond bestaat om het samenwerkingsakkoord aan te vullen met bepalingen betreffende de verschillende maatschappelijke onderzoeken in het kader van adoptie en te preciseren welke dienst wordt aangewezen om de maatschappelijke onderzoeken uit te voeren.

Reactie:

Opdat de gemeenschappen in hun eigen reglementering zouden kunnen beslissen aan welke diensten deze maatschappelijke onderzoeken kunnen worden toevertrouwd en in navolging van de opmerking van het advies van de Raad van State, wordt artikel 3 van het

samenwerkingsakkoord integraal vervangen met verwijzing naar de overeenstemmende rechtsartikelen betreffende de maatschappelijke onderzoeken. Op deze manier machtigt het samenwerkingsakkoord de gemeenschappen om de diensten aan te wijzen die deze maatschappelijke onderzoeken kunnen uitvoeren.

- Bijzondere opmerking dispositief artikelen 1 en 3: De Raad van State merkt op dat de bespreking bij artikel 1 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord niet overeenkomt met de wijzigingen die bij de wet van 6 juli 2017 zijn aangebracht in het Gerechtelijk Wetboek. Artikel 1231-1/1 van het Gerechtelijk Wetboek is thans zodanig geredigeerd dat het de werkingssfeer van afdeling 1*bis* in het Gerechtelijk Wetboek betreffende de bepalingen inzake de geschiktheid om te adopteren beperkt tot de gevallen van binnenlandse niet-intrafamiliale adopties. Daaruit volgt dat er, wat betreft de procedure tot vaststelling van de geschiktheid om te adopteren, een rechtsvacuüm is voor de interlandelijke adopties en dit in strijd met de bedoelingen van de federale wetgever. Het bij de wet van 6 juli 2017 gewijzigde artikel 361-1 van het Burgerlijk Wetboek vereist immers dat personen met gewone verblijfplaats in België met de wens een kind te adopteren met gewone verblijfplaats in een andere staat, een vonnis hebben verkregen waaruit blijkt dat zij bekwaam en geschikt zijn. Door de foutieve redactie van artikel 1231-1/1 van het Gerechtelijk Wetboek, strookt de bespreking bij artikel 1 van het samenwerkingsakkoord niet met het geldende recht.

Reactie:

De algemene toelichting bij artikel 1 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord wordt aangepast teneinde deze in overeenstemming te brengen met het geldende recht. De verwijzing naar de geschiktheid om te adopteren van kandidaten voor interlandelijke adoptie wordt geschrapt. De verwijzing naar de geschiktheid van de kandidaten voor een interlandelijke adoptie in de algemene toelichting bij artikel 3 kan worden behouden aangezien hier op algemene wijze wordt verwezen naar de wet van 6 juli 2017, waarbij ook artikel 361-1 van het Burgerlijk Wetboek, dat de geschiktheid oplegt voor zowel binnenlandse als interlandelijke adopties, aangepast is en niet specifiek naar afdeling 1*bis* in het Gerechtelijk Wetboek.

Artikel 1231-1/1 van het Gerechtelijk Wetboek zal ik het kader van een ontwerp van herstellwet moeten aangepast worden opdat de wetsartikelen in het Gerechtelijk Wetboek i.v.m. de geschiktheid van de adoptant ook van toepassing is op interlandelijke adoptie.

- Bijzondere opmerking artikel 2: De Raad van State stelt vast dat de Duitse, Nederlandse en Franse tekst van het samenwerkingsakkoord niet volledig overeenstemmen.

Reactie:

De Duitse vertaling van artikel 2 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord werd herzien om tegemoet te komen aan het advies van de Raad van State.

- Bijzondere opmerking artikel 3: Uit de tekst van het samenwerkingsakkoord blijkt dat het de betrachtning van de partijen bij het akkoord is om de gemeenschappen die dat wensen, de mogelijkheid te bieden om de uitvoering van het maatschappelijk onderzoek in artikel 348-11, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek betreffende de al dan niet onverantwoorde weigering tot toestemming tot adoptie, toe te vertrouwen aan de justitiehuisen. Het maatschappelijk onderzoek waarvan sprake in artikel 348-11, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek maakt onderdeel uit van de gerechtelijke procedure en valt dus onder de bevoegdheid van de federale overheid. In 2010 heeft de Minister van Justitie gepreciseerd dat deze onderzoeken onder de bevoegdheid vallen van de justitiehuisen. Sedertdien is de bevoegdheid van de justitiehuisen gecommunautariseerd. Het samenwerkingsakkoord van 17 december 2013 met betrekking tot de uitoefening van de opdrachten van de justitiehuisen

verwijst niet naar artikel 348-11 van het Burgerlijk Wetboek. Overigens was het samenwerkingsakkoord van 12 december 2005 vergeten te preciseren welke dienst wordt aangewezen om de maatschappelijke onderzoeken uit te voeren bepaald in artikel 348-11, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek. De Raad van State beveelt aan dit aspect te verduidelijken door expliciet in de artikelsgewijze bespreking te vermelden dat de dienst die door de bevoegde gemeenschap aangewezen wordt om het maatschappelijk onderzoek uit te voeren, eventueel een justitiehuis kan zijn.

Reactie:

De toelichting bij artikel 3 wordt, in navolging van het advies van de Raad van State, aangepast.

- Bijzondere opmerking artikel 6, punt 1 tot 3: De Raad van State stelt dat moet worden aangetoond dat de forfaitaire bedragen die de kosten van de maatschappelijk onderzoeken moeten dekken, overeenstemmen met de reële kosten van een maatschappelijk onderzoek en niet leiden tot een indirecte financiering van het beleid van de gemeenschappen dat niet valt onder de federale bevoegdheid inzake adoptie. Artikel 6 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord voorziet in de mogelijkheid om een uitvoerend samenwerkingsakkoord te sluiten om de mogelijkheid aan de partijen te bieden de afgesproken forfaitaire bedragen voor financiering van de maatschappelijke onderzoeken aan te passen. Volgens de Raad van State moet het samenwerkingsakkoord worden aangevuld met de beginselen die als leidraad moeten dienen bij de heronderhandelingen van deze forfaitaire bedragen.

Voorts stelt de Raad van State dat moet gepreciseerd worden dat in het samenwerkingsakkoord wordt verwezen naar de index van de prijzen die berekend wordt met toepassing van artikel 2, §1, van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van 's lands concurrentievermogen, die bekrachtigd is bij de wet van 30 maart 1994 'houdende sociale bepalingen'.

Reactie:

In de toelichting bij artikel 6 wordt verwezen naar de beginselen die als leidraad bij de heronderhandelingen moeten dienen om tegemoet te komen aan het advies van de Raad van State.

Verder wordt in artikel 6 van het ontwerp verwezen naar de juiste index, in navolging van het advies van de Raad van State.

- Bijzondere opmerking artikel 6, punt 4: In het ontworpen artikel 6 van het samenwerkingsakkoord stond dat in de schuldverklaring aan de Federale Staat onder meer de identiteit van de personen die het voorwerp uitmaakten van het onderzoek, opgenomen wordt. Artikel 5, lid 1, b), van de AVG bepaalt dat de persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld moeten worden en vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze verwerkt mogen worden. Daarom, en eveneens gelet op het legaliteitsbeginsel vervat in artikel 22 van de grondwet, moet in het samenwerkingsakkoord bepaald worden welke doelstellingen het verzamelen en verwerken van de persoonsgegevens in kwestie rechtvaardigen. Enkel op basis van de aldus vastgestelde doelstellingen zal het vervolgens mogelijk zijn om na te gaan of de verzamelde en verwerkte gegevens toereikend, ter zake dienen en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is ten aanzien van de doeleinden waartoe de verwerking strekt en dus het evenredigheidsbeginsel in acht genomen wordt. Indien de vereiste verantwoording niet gegeven kan worden, moet de vermelding, in de schuldverklaring, van de

identificatiegegevens van de personen met betrekking tot wie het maatschappelijk onderzoek gevoerd is, uit het akkoord weggelaten worden.

Reactie:

Artikel 6 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord is aangepast naar aanleiding van de opmerking van de Raad van State met betrekking tot de vermelding van de identiteit van personen in de schuldverklaring aan de Federale Staat. De identiteit van de personen wordt niet meer overgezonden aan de federale staat. Door de overzending aan de Federale Staat van informatie inzake het rechtscollege dat het maatschappelijk onderzoek heeft bevolen en het rolnummer van de zaak kan de staat een verband leggen tussen de uitgevoerde maatschappelijke onderzoeken, de types van de uitgevoerde maatschappelijke onderzoeken en de informatie die eraan wordt overgezonden met toepassing van de artikelen 1231-18/1 en 1231-4, §1 van het Gerechtelijk Wetboek. De bedragen die worden gestort aan de gemeenschappen met toepassing van artikel 6 van het samenwerkingsakkoord kunnen dus boekhoudkundig worden gecontroleerd.

- Bijzondere opmerking artikel 7: De verwijzing naar artikel 362-3, 2° van het Burgerlijk Wetboek in het opschrift van het nieuwe hoofdstuk II*bis* is niet correct aangezien het de bedoeling is te verwijzen naar het verslag bedoeld in artikel 1231-38 van het Gerechtelijk Wetboek. De Raad van State maakt de aanbeveling om in het opschrift rechtstreeks te verwijzen naar artikel 1231-38 van het Gerechtelijk Wetboek.

Reactie:

De verwijzing naar artikel 362-3, 2° van het Burgerlijk Wetboek in het nieuwe hoofdstuk II*bis* wordt geschrapt. Er wordt rechtstreeks verwezen naar artikel 1231-38 van het Gerechtelijk Wetboek in navolging van het advies van de Raad van State.

- Bijzondere opmerking artikelen 8 en 9: Het ontwerp van samenwerkingsakkoord bepaalde niet uitdrukkelijk wie wordt belast met het opstellen van de verslagen bedoeld in de toekomstige artikelen 361-2/1 van het Burgerlijk Wetboek (verslag over de adoptanten dat verstuurd moet worden naar de Staat van herkomst) en 1231-38 van het Gerechtelijk Wetboek (verslag over de adopteerbaarheid van een kind dat in België verblijft en in aanmerking komt voor een internationale adoptie). Het is de betrachting van de partijen bij het samenwerkingsakkoord dat de gemeenschappen de verslagen kunnen laten opstellen door de erkende adoptiediensten. De Raad van State maakt de aanbeveling deze mogelijkheid voor de gemeenschappen uitdrukkelijk te vermelden in het samenwerkingsakkoord.

De Raad merkt verder op dat in het ontworpen artikel 6/1 van het samenwerkingsakkoord dient te worden verwezen naar artikel 1231-1/5 van het "Gerechtelijk Wetboek" en niet van het "Burgerlijk Wetboek".

Reactie:

Overeenkomstig het voorstel van de Raad van State werden de artikelen 8 en 9 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord gewijzigd om uitdrukkelijk aan te geven wie verantwoordelijk is voor de verslagen bedoeld in de toekomstige artikelen 361-2/1 van het Burgerlijk Wetboek en 1231-38 van het Gerechtelijk Wetboek.

In de toelichting bij de artikelen 8 en 9 werd ook de mogelijkheid voor de gemeenschappen opgenomen om het verslag te laten opstellen door de erkende adoptiediensten.

De verkeerde verwijzing naar artikel 1231-1/5 van het “Burgerlijk Wetboek” werd gecorrigeerd in navolging van het advies van de Raad van State.

- Bijzondere opmerking artikel 16: De Raad van State merkt op dat noch het toekomstige artikel 362-3, eerste lid, 2° van het Burgerlijk Wetboek, noch het toekomstige artikel 1231-39 van het Gerechtelijk Wetboek in enige mededeling voorzien aan de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van het verslag bedoeld in artikel 1231-38 van het Gerechtelijk Wetboek of van het vonnis betreffende de adopteerbaarheid bedoeld in artikel 1231-37 van het Gerechtelijk Wetboek. Er wordt alleen verwezen naar de bevoegde autoriteiten van de gemeenschappen. Artikel 11 van het samenwerkingsakkoord van 2005 dient aldus te worden herzien zodat deze incoherentie aangepast wordt.

Daarnaast zal het verslag bedoeld in het toekomstige artikel 1231-38 van het Gerechtelijk Wetboek opgesteld worden door de bevoegde autoriteit van de gemeenschap. Enkel het vonnis betreffende de adopteerbaarheid van het kind zal dus aan de gemeenschap worden meegedeeld. De woorden “waaraan zij (...) werden bezorgd” dienen aldus te worden vervangen door de woorden “waaraan (...) een afschrift van het vonnis werd bezorgd”.

Reactie:

De eerste wijziging in artikel 15 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord betreft een wijziging van louter technische aard.

Verder worden de woorden “of de centrale autoriteit van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie” opgeheven in overeenstemming met de opmerking van de Raad van State en om reden dat de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie geen centrale autoriteit inzake adoptie heeft.

Artikel 16 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord wordt aangepast in navolging van de opmerking van de Raad van State.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

1. Situering

De wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie voorziet in de implementatie van het Verdrag van 's-Gravenhage van 29 mei 1993 inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie. Het Verdrag voorziet in de oprichting van een centrale autoriteit die een essentiële rol te spelen heeft bij de verwezenlijking van interlandelijke adopties. Het Verdrag voorziet tevens in de mogelijkheid dat in een federale Staat verscheidende centrale autoriteiten kunnen worden aangeduid. Dit heeft geresulteerd in de oprichting van de federale centrale autoriteit en drie centrale autoriteiten van de Gemeenschappen.

Het adoptierecht vormt in België een gedeelde bevoegdheid die deels tot de bevoegdheden van de Federale Staat en deels tot de bevoegdheden van de Gemeenschappen behoort. De federale overheid is bevoegd voor het bepalen van de burgerrechtelijke regels met betrekking tot het statuut van de minderjarigen en van de familie, zoals vastgesteld in het Burgerlijk Wetboek en uitdrukkelijk voorbehouden bij artikel 5, §1, II, 6°, a van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Aldus is de federale overheid specifiek in het kader van adoptie bevoegd voor het bepalen van de (bekwaamheids)voorwaarden voor adoptie, de adoptievormen, de

gevolgen en de beëindigingsgronden. Verder behoort ook het procedurerecht tot de bevoegdheid van de federale overheid, wat zich vertaalt in procedureregels omtrent adoptie in het Gerechtelijk Wetboek¹.

Uit artikel 5, §1, II, 1° en 6° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen aangaande respectievelijk het gezinsbeleid en de jeugdbescherming, kan daarentegen worden afgeleid dat de gemeenschappen bevoegd zijn om regels vast te stellen in verband met de hulp, de begeleiding en de bijstand die verleend kan worden aan (kandidaat-)adoptanten en (kandidaat-)geadopteerden. In grote lijn zijn de gemeenschappen bevoegd voor de voorbereiding van de kandidaat-adoptanten, de bemiddeling voor adoptie en de nazorg voor zowel de adoptant als de geadopteerde.

De gemengde bevoegdheid in het domein van adoptie en de verdeling van de diverse stappen in de adoptieprocedure noopten tot de realisatie van een samenwerkingsakkoord.

Op 12 december 2005 werd overeenkomstig artikel 13 van de wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie een samenwerkingsakkoord gesloten tussen de Federale Staat en de Gemeenschappen. Het akkoord heeft een deugdelijke gezamenlijke uitoefening van de eigen staatsrechtelijke bevoegdheden tot doel en waarborgt tevens het overleg tussen de federale autoriteit en de Gemeenschappen inzake adoptieaangelegenheden door onder meer de oprichting van een Commissie voor opvolging en overleg.

2. Context

Titel 2 van de wet van 6 juli 2017 houdende vereenvoudiging, harmonisering, informatisering en modernisering van bepalingen van burgerlijk recht en van burgerlijk procesrecht alsook van het notariaat, en houdende diverse bepalingen inzake justitie en titel 5 van de wet van 18 juni 2018 houdende diverse bepalingen inzake burgerlijk recht en bepalingen met het oog op de bevordering van alternatieve vormen van geschillenoplossing nopen tot een wijziging van het voornoemde samenwerkingsakkoord van 12 december 2005.

Voorvoemde titel 2 heeft als hoofddoel de procedures voor binnenlandse en interlandelijke adoptie te harmoniseren op het stuk van de beoordeling van de geschiktheid van de kandidaat-adoptanten. Voor de kandidaten voor de binnenlandse adoptie werd de verplichting ingevoegd om een geschiktheidsvonnis te verkrijgen. Reeds bij artikel 13 van het decreet van 3 juli 2015 houdende regeling van de binnenlandse adoptie van kinderen en houdende wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen werd voor Vlaanderen geregeld dat de kandidaat-adoptant voor een binnenlandse adoptie over een geschiktheidsvonnis dient te beschikken alvorens een bemiddelingsovereenkomst met de binnenlandse adoptiedienst kan worden afgesloten. De federale wetgever acht nu ook met de harmonisering van de procedures voor binnenlandse en interlandelijke adopties dat de garanties uit hoofde van het Verdrag van 's-Gravenhage van 29 mei 1993 inzake de internationale samenwerking en de bescherming van kinderen op het gebied van de interlandelijke adoptie dermate belangrijk voor de eerbiediging van de rechten van het kind, dat alle kinderen geadopteerd in België gelijksoortige garanties moeten kunnen genieten.

Het samenwerkingsakkoord waar dit voorontwerp van instemmingsdecreet betrekking op heeft, bevat een reeks wijzigingen die het initiële samenwerkingsakkoord van 12 december 2005 bijwerkt in lijn met Titel 2 van de nieuwe wet van 6 juli 2017.

De noodzakelijke wijzigingen in het samenwerkingsakkoord betreffen in eerste instantie de artikelen aangaande het maatschappelijk onderzoek, die rechtstreeks verband houden met de procedure tot het verkrijgen van het geschiktheidsvonnis. Daarenboven is de concrete handelswijze

¹ Art. 5, §1, II, 6°, a van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

van de verschillende partijen bij het initiële samenwerkingsakkoord gewijzigd, zodat ook dit dient te worden onderworpen aan een actualisatie. Deze aanpassingen hebben voornamelijk betrekking op het voorafgaandelijk informeren van de afstandsouders, het voorwerp van het maatschappelijk onderzoek, het medisch attest en de samenstelling en de organisatie van de Commissie van overleg en opvolging.

Ook de financieringswijze van de federale staat voor de maatschappelijke onderzoeken wordt aangepast aan de handelswijze van de gemeenschappen.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1.

Het decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid. Verder behoeft het artikel geen commentaar.

Artikel 2.

Overeenkomstig artikel 92bis, §1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen, is een decretale instemming met het samenwerkingsakkoord van 12 december 2005 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie inzake de tenuitvoerlegging van de wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie noodzakelijk, opdat dit akkoord in de Vlaamse Gemeenschap uitwerking kan hebben.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Dit samenwerkingsakkoord heeft op zich geen financiële weerslag. De financiële implicaties zijn immers reeds verbonden aan het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen en haar uitvoeringsbesluiten en het decreet van 3 juli 2015 houdende regeling van de binnenlandse adoptie van kinderen en houdende wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen en haar uitvoeringsbesluiten. Het samenwerkingsakkoord genereert daarentegen wel inkomsten doordat de federale overheid de kosten van het maatschappelijk onderzoek ten laste neemt op basis van een forfait per type van maatschappelijk onderzoek.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën met referentienummer JVE/AVP/19/0206 werd verleend op 2 april 2019.

Het begrotingsakkoord is niet vereist.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

1 personeel: het voorstel heeft geen weerslag op gebied van personeelsinzet;

- 2 werkingsuitgaven: het voorstel heeft geen weerslag op de lopende uitgaven van de lokale besturen;
- 3 investeringen en schulden: het voorstel heeft geen investeringen als gevolg;
- 4 ontvangsten: het voorstel heeft geen bijkomende ontvangsten als gevolg;
- 5 conclusie: het voorstel heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

De samenwerkingsovereenkomst staat geagendeerd op het Overlegcomité van 18 december 2019.

Over het voorontwerp van instemmingsdecreet zal advies worden gevraagd aan de Raad van State met het oog op definitieve goedkeuring en indiening bij het Vlaams Parlement.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te hechten aan het bijgaand ontwerp van samenwerkingsakkoord tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 12 december 2005 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie inzake de tenuitvoerlegging van de wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie;
- 2° de minister-president van de Vlaamse Regering en de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding te gelasten het ontwerp van samenwerkingsakkoord, vermeld in punt 1°, in naam van de Vlaamse Gemeenschap te ondertekenen;
- 3° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van ... tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 12 december 2005 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie inzake de tenuitvoerlegging van de wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie;
- 4° de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding te gelasten over het voorontwerp van decreet advies in te winnen bij de Raad van State, volgens artikel 84, §1, 2° van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

Wouter BEKE